

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 114/2011-93

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 23. novembra 2011 predbežne prerokoval návrh skupiny 37 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zastúpených advokátom JUDr. R. M., B., na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade § 51b zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení zákona č. 548/2010 Z. z. a zákona č. 129/2011 Z. z. s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 55 ods. 2, čl. 59 ods. 2 a čl. 87 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 2 ods. 3, čl. 28, čl. 30, čl. 49 a čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a takto

r o z h o d o l :

1. Návrh skupiny 37 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

2. Návrh na pozastavenie účinnosti § 51b zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení zákona č. 548/2010 Z. z. a zákona č. 129/2011 Z. z. **z a m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bol 10. mája 2011 doručený a 24. mája 2011 a 13. júla 2011 doplnený návrh skupiny 37 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „navrhovatelia“ alebo „skupina 37 poslancov“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) o súlade § 51b zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení zákona č. 548/2010 Z. z. a zákona č. 129/2011 Z. z. (ďalej aj „zákon o dani z príjmov“ alebo „napadnuté ustanovenie zákona“) s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 55 ods. 2, čl. 59 ods. 2 a čl. 87 ods. 1 ústavy, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dodatkový protokol“) a čl. 2 ods. 3, čl. 28, čl. 30, čl. 49 a čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

2. Navrhovatelia sa domáhali aj toho, aby ústavný súd podľa čl. 125 ods. 2 ústavy v spojení s § 38 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pozastavil účinnosť napadnutého ustanovenia zákona, a podľa § 26 zákona o ústavnom súde navrhli, aby sa ústavný súd neriadil poradím, v akom mu bol návrh predložený.

3. Skutkový stav danej veci bol navrhovateľmi popísaný takto:

«1.1 Stav pred prijatím zákona č. 548/2010 a zákona č. 129/2011

Príjem z predaja emisných kvót bol zdaňovaný daňou z príjmu právnických osôb, resp. daňou z príjmu fyzických osôb (ak by emisné kvóty nepredávala obchodná spoločnosť) a bol preto zdaňovaný rovnakou daňovou sadzbou ako ostatné príjmy podliehajúce Zákonu o dani z príjmov, t. j. podliehal všeobecnej daňovej sadzbe vo výške 19 percent. Do základu dane sa započítavala skutočná cena za ktorú boli emisné kvóty predané.

Systém pridelovania a predaja emisných kvót

Pridelovanie a obchodovanie s emisnými kvótami upravuje zákon č. 572/2004 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o emisných kvótach“). Zákon o emisných kvótach bol prijatý z dôvodu implementácie smernice 2003/87/ES, ktorou sa ustanovuje schéma obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „Smernica“). Smernica zavádza systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v celej EÚ (najmä CO₂) s cieľom znížiť emisie spoločností, aby mohla EÚ splniť svoj záväzok v zmysle Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o klimatických zmenách a Kjótskeho protokolu. Hlavnou myšlienkou je, že priemyselné zariadenia, ktoré vypúšťajú skleníkové plyny do ovzdušia, potrebujú emisnú kvótu na tonu ekvivalentu CO₂. Celkový počet emisných kvót je obmedzený, takže spoločnosti si budú musieť kúpiť dodatočné kvóty, ak chcú zachovať/zvýšiť svoju produkciu/emisie, kým iné, ktoré znížia svoju produkciu/emisie, budú môcť predať prebytok.

Zákon o emisných kvótach stanovuje povinných účastníkov schémy obchodovania, ktorými sú spoločnosti prevádzkujúce činnosti uvedené v prílohách č. A a B zákona o emisných kvótach (§ 2 písm. g) Zákona o emisných kvótach) a dobrovoľných účastníkov schémy obchodovania, ktorými sú spoločnosti, ktoré získali povolenie emitovať skleníkové plyny na základe dobrovoľne podanej žiadosti (§ 2 písm. h) Zákona o emisných kvótach).

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „Ministerstvo“), ako príslušný orgán štátnej správy, rozhoduje o rozdelení emisných kvót skleníkových plynov pre účastníkov schémy obchodovania na základe národného plánu pridelovania kvót pre skleníkové plyny. Plán pripraví Ministerstvo v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, pričom jeho finálna verzia musí byť schválená Európskou komisiou.

V súlade s §9 ods. 2 Zákona o emisných kvótach pridelilo Ministerstvo bezodplatne emisné kvóty povinným účastníkom schémy obchodovania v súlade s plánom na päťročné obchodovateľné obdobie - 1. január 2008 -31. december 2012.

Podľa § 12 Zákona o emisných kvótach - „(1) Vydané kvóty (t. j. emisné kvóty) skleníkových plynov pridelené na príslušné obchodovateľné obdobie sa môžu podľa určenia možnosti ich prevodu podľa § 9 ods. 6 prenášať bez akýchkoľvek ďalších obmedzení medzi a) účastníkmi schémy obchodovania zo Slovenskej republiky, b) účastníkmi schémy

obchodovania podľa písmena a) a účastníkmi zahraničnej schémy obchodovania z členského štátu Európskej únie, c) účastníkmi schémy obchodovania podľa písmena a) alebo písmena b) a účastníkmi schémy obchodovania zo štátov z prílohy B Kjótskeho protokolu“. Zákon o emisných kvótach teda umožňuje účastníkom schémy obchodovania, aby prevádzali prebytočné emisné kvóty iným domácim alebo zahraničným účastníkom schémy obchodovania

1.2 Novela zákona o dani z príjmov

Dňa 1. januára 2011 nadobudol účinnosť zákon č. 548/2010, ktorý zaviedol do Zákona o dani z príjmov daň z emisných kvót a to prostredníctvom (i) doplnenia § 1 ods. 1 o písm. c) o novú daň z emisných kvót, (ii) oslobodenia výnosov (príjmov) povinného účastníka schémy obchodovania, ktorý vykonáva činnosti podľa osobitného predpisu, z predaja emisných kvót bezodplatne pridelených a zapísaných v rokoch 2011 a 2012 podľa osobitného predpisu spod dane fyzických a právnických osôb (doplnenie § 9 ods. 2 o písm. x) a doplnenie § 13 ods. 2 o písm. j)), (iii). prechodných ustanovení § 52j ods. 8, 9 a 10 a (iv) zavedenia osobitného paragrafu upravujúceho daň z emisných kvót - §51b. Dňa 1. mája 2011 nadobudol účinnosť zákon 129/2010, ktorým sa Národná rada Slovenskej republiky snažila odstrániť niektoré z formálnych nedostatkov zákona č. 548/2010 vo vzťahu k §51b zavádzajúcemu daň z emisných kvót.

Znenie napadnutej úpravy dane z emisných kvót je k dnešnému dňu nasledovné:

§ 51b Daň z emisných kvót

(1) Na účely dane z emisných kvót sa rozumie

a) daňovníkom povinný účastník schémy obchodovania, 59j) ktorý vykonáva činnosti podľa osobitného predpisu, 59g) alebo bol takýmto účastníkom len časť príslušného kalendárneho roka,

b) zapísanými emisnými kvótami kvóty skleníkových plynov bezodplatne pridelené a zapísané podľa osobitného predpisu 59h) daňovníkovi v príslušnom kalendárnom roku vrátane emisných kvót nadobudnutých od iného daňovníka z dôvodu kúpy podniku alebo jeho časti, nepeňažného vkladu podniku alebo jeho časti, zlúčenia, splynutia alebo rozdelenia obchodných spoločností alebo družstiev, ktoré tento iný daňovník nadobudol bezodplatne podľa osobitného predpisu 59h) v príslušnom kalendárnom roku,

c) *spotrebovanými emisnými kvótami* kvóty skleníkových plynov a jednotky certifikovaného zníženia emisií (CER) odovzdané podľa osobitného predpisu 146ac) daňovníkom za príslušný kalendárny rok,

d) *prevedenými emisnými kvótami* kvóty skleníkových plynov prevedené podľa osobitného predpisu 146ad) daňovníkom v príslušnom kalendárnom roku zo zapísaných emisných kvót v príslušnom kalendárnom roku s výnimkou emisných kvót prevedených inému daňovníkovi z dôvodu predaja podniku alebo jeho časti, nepeňažného vkladu podniku alebo jeho časti, zlúčenia, splynutia alebo rozdelenia obchodných spoločností alebo družstiev, súčasťou prevedených emisných kvót nie je zabezpečovací prevod zapísaných emisných kvót u daňovníka, ktorý je dlžníkom, a ich spätný prevod u daňovníka, ktorý je veriteľom, ak bol uskutočnený medzi tými istými osobami v rovnakom množstve a rovnakých jednotkách najneskôr do dňa odovzdania emisných kvót správcovi registra podľa osobitného predpisu za príslušný kalendárny rok.“ („146ae) § 12 ods. 10 zákona č. 572/2004 Z. z.),

e) *nespotrebovanými emisnými kvótami* za príslušný kalendárny rok zapísané emisné kvóty v príslušnom kalendárnom roku znížené o spotrebované emisné kvóty za príslušný kalendárny rok o úsporu spotrebovaných emisných kvót vyčíslení podľa osobitného predpisu^{146af}, a o prevedené emisné kvóty v príslušnom kalendárnom roku; za nespotrebované emisné kvóty sa nepovažujú emisné kvóty zo zapísaných emisných kvót v príslušnom kalendárnom roku, ktoré boli prevedené inému daňovníkovi z dôvodu predaja podniku alebo jeho časti, nepeňažného vkladu podniku alebo jeho časti, zlúčenia, splynutia alebo rozdelenia obchodných spoločností alebo družstiev.

(2) Predmetom dane z emisných kvót sú zapísané emisné kvóty v rokoch 2011 a 2012.

(3) Základ dane z emisných kvót sa zistí ako súčet **násobkov prevedených emisných kvót v jednotlivých kalendárnych mesiacoch a priemerne/ trhovej ceny emisných kvót za kalendárny mesiac predchádzajúci mesiacu, v ktorom sa uskutočnil ich prevod, a násobku nespotrebovaných emisných kvót a priemernej trhovej ceny emisných kvót za príslušný kalendárny rok.**

(4) Daňovník, ktorý sa počas kalendárneho roka zrušuje bez likvidácie, vyčíslí základ dane z emisných kvót ako súčet násobkov prevedených emisných kvót v jednotlivých

kalendárnych mesiacoch a priemernej trhovej ceny emisných kvót za kalendárny mesiac predchádzajúci mesiacu, v ktorom sa uskutočnil ich prevod.

(5) Sadzba dane z emisných kvót je 80% zo základu dane z emisných kvót podľa odsekov 3 a 4.

(6) Daňovník podáva daňové priznanie na daň z emisných kvót miestne príslušnému správcovi dane za príslušný kalendárny rok v lehote do 30. júna po skončení príslušného kalendárneho roka. Daň z emisných kvót je splatná v lehote na podanie daňového priznania na daň z emisných kvót.

(7) Ak sa daňovník počas kalendárneho roka zrušuje bez likvidácie, je tento daňovník alebo jeho právny nástupca povinný podať daňové priznanie na daň z emisných kvót za časť kalendárneho roka skončenú ku dňu podľa osobitného predpisu, 77c) a to v lehote do troch kalendárnych mesiacov od tohto dňa.

(8) Daňovník platí polročné preddavky na daň z emisných kvót na rok 2011 vo výške jednej polovice predpokladanej dane, a to v lehote do 30. júna 2011 a do 31. decembra 2011. Predpokladanú daň vypočíta sadzbou dane podľa odseku 5 zo sumy vyčíslenej ako násobok priemernej trhovej ceny emisných kvót za rok 2010 a zapísaných emisných kvót na rok 2011 znížených o skutočne spotrebované emisné kvóty v roku 2010a o úsporu spotrebovaných emisných kvót vyčíslenú podľa osobitného predpisu^{146af}).

(9) Daňovník platí polročné preddavky na daň z emisných kvót na rok 2012 vo výške jednej polovice daňovej povinnosti vypočítanej v daňovom priznaní na daň z emisných kvót podanom za rok 2011, a to v lehote do 30. júna 2012 a do 31. decembra 2012.

(10) Ak zaplatené preddavky na daň z emisných kvót sú nižšie ako daň z emisných kvót vypočítaná v daňovom priznaní na daň z emisných kvót, daňovník je povinný zaplatiť rozdiel v lehote na podanie daňového priznania podľa odsekov 6 a 7. Ak zaplatené preddavky na daň z emisných kvót sú vyššie ako daň z emisných kvót vypočítaná v daňovom priznaní na daň z emisných kvót, rozdiel sa považuje za daňový preplatok podľa osobitného predpisu. 126)

(11) Daň z emisných kvót sa zaokrúhľuje na celé eurá nahor.

(12) Priemerné ceny emisných kvót za jednotlivé mesiace a kalendárne roky zverejní ministerstvo na svojom webovom sídle.

(13) Na správu dane z emisných kvót sa vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu“ (ďalej len „Daň z emisných kvót“).

1.3 Spôsob prijatia zákona č. 548/2010 (Novely)

Návrh Novely bol predložený ako vládny návrh do Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „Národná rada Slovenskej republiky“) v septembri 2010, parlamentná tlač č. 92. V tom čase, ale návrh zákona č. 548/2010 neobsahoval žiadne ustanovenia, ktoré by priamo alebo nepriamo mohli naznačovať, že by vláda alebo Národná rada Slovenskej republiky plánovali zaviesť daň z emisných kvót.

Minister financií SR I. M. prvýkrát predstavil zámer zaviesť 80 %-nú daň z emisných kvót dňa 25. novembra 2010. Podľa jeho vyjadrení takáto úprava mala zabezpečiť príjem do štátneho rozpočtu, pričom predpokladaný výnos z dodatočného zdanenia kvót by mal predstavovať zhruba 150 mil. eur. Na tejto tlačovej besede deklarovalo Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „Ministerstvo financií“), že túto daň plánuje zaviesť do praxe prostredníctvom pozmeňovacieho návrhu k novele zákona dani z príjmov.

Následne pri prerokovaní návrhu Novely v II. čítaní v Národnej rade Slovenskej republiky, bol dňa 1. decembra 2010 predložený pozmeňujúci a doplňujúci návrh poslancov J. K., A. M., O. M. a I. Š., ktorým sa navrhla zaviesť do návrhu Novely úprava Dane z emisných kvót (ďalej len „Pozmeňujúci poslanecký návrh“).

Národná rada Slovenskej republiky schválila Pozmeňujúci poslanecký návrh ako súčasť návrhu Novely v III. čítaní dňa 1. decembra 2010.

Dňa 16. decembra 2010 rozhodol prezident Slovenskej republiky o vrátení návrhu Novely na opätovné prerokovanie Národnej rade Slovenskej republiky. Prezident Slovenskej republiky namietal, okrem iného, rozpor niektorých ustanovení návrhu Novely s Ústavou SR.

Dňa 21. decembra 2010 schválila Národná rada Slovenskej republiky na svojom mimoriadnom zasadaní návrh Novely bez akceptácie pripomienok prezidenta Slovenskej republiky. Novela bola publikovaná v Zbierke zákonov dňa 30. decembra 2010 a nadobudla účinnosť dňa 1. januára 2011. Z uvedeného vyplýva, že zavedenie zákonnej úpravy novej Dane z emisných kvót, od predstavenia zámeru Ministerstvom financií až po nadobudnutie jej účinnosti, trvalo len niečo vyše jedného mesiaca.

Uvedený postup pri zavádzaní Dane z emisných kvót vylúčil akúkoľvek participáciu alebo možnosť vyjadrenia sa odbornej verejnosti, prípadne dotknutých subjektov k tak závažnej úprave akou je zavedenie novej dane.

1.4 Mechanizmus Dane z emisných kvót

Predmet dane

Predmetom Dane z emisných kvót sú zapísané emisné kvóty v rokoch 2011 a 2012.

Sadzba dane

Sadzba Dane z emisných kvót je 80 % zo základu Dane z emisných kvót.

Základ dane

Základ Dane z emisných kvót sa zistí ako súčet:

(i) násobku prevedených emisných kvót v jednotlivých kalendárnych mesiacoch a priemernej trhovej ceny emisných kvót za kalendárny mesiac predchádzajúci mesiacu, v ktorom sa uskutočnil ich prevod, pričom prevedenými emisnými kvótami sa rozumejú kvóty skleníkových plynov prevedené podľa Zákona o emisných kvótach daňovníkom v príslušnom kalendárnom roku zo zapísaných emisných kvót v príslušnom kalendárnom roku; a

(ii) násobku nespotrebovaných emisných kvót a priemernej trhovej ceny emisných kvót za príslušný kalendárny rok. Nespotrebovanými emisnými kvótami za príslušný kalendárny rok sa rozumejú zapísané emisné kvóty v príslušnom kalendárnom roku znížené o spotrebované emisné kvóty za príslušný kalendárny rok, o úsporu spotrebovaných emisných kvót vyčíslení podľa osobitného predpisu, a o prevedené emisné kvóty v príslušnom kalendárnom roku.

Výpočet základu dane je nejasný z dôvodu nejasných a neurčitých termínov, ktoré napadnuté ustanovenia nešpecifikujú. Problematické sú najmä termíny (i) „priemerná trhová cena“, (ii) termín „daňovník“ ako aj (iii) použitie pojmu „zapísané emisné kvóty“, ktoré neumožňujú, aby daňovníci pracovali pri výpočte základu dane s emisnými kvótami zapísanými za daný kalendárny rok. Terminologické nedostatky základu Dane z emisných kvót sú bližšie analyzované v časti 3.2 podania. Zároveň do dnešného dňa nebola vydaná vyhláška Ministerstva, ktorá má určiť spôsob výpočtu úspory spotrebovaných emisných kvót pre účely stanovenia časti základu Dane z emisných kvót.

Platenie dane

Daňovník podáva daňové priznanie na daň z emisných kvót miestne príslušnému správcovi dane za príslušný kalendárny rok v lehote do 30. júna po skončení príslušného kalendárneho roka, t. j. do 30. júna 2012 a do 30. júna 2013. Daň je splatná v lehote na podanie daňového priznania na daň z emisných kvót.

Počas roka 2011 a 2012 daňovník platí polročné preddavky na daň, a to v lehote do 30. júna 2011 resp. 2012 a do 31. decembra 2011 resp. 2012. V roku 2011 sa preddavky budú platiť na základe predpokladanej dane vyčíslenej ako násobok priemernej trhovej ceny emisných kvót za rok 2010 a zapísaných emisných kvót na rok 2011 znížených o skutočne spotrebované emisné kvóty v roku 2010. (viac k stanoveniu priemernej (trhovej) ceny v časti 3.2.1 podania).

Preddavky na rok 2012 sa určia ako jedna polovica daňovej povinnosti vypočítanej v daňovom priznaní na daň z emisných kvót podanom za rok 2011, a to v lehote do 30. júna 2012 a do 31. decembra 2012.»

4. Skupina 37 poslancov svoj návrh podrobne odôvodnila a obsah tohto obširného návrhu zhrnula takto:

«... Rozpor s jednotlivými ustanoveniami Ústavy a medzinárodnoprávnymi zmluvami, navrhovatelia preukazujú nasledovne:

A. Rozpor s Ústavou

(i) Porušenie čl. 87 ods. 1 Ústavy v podobe neoprávneného uplatnenia práva zákonodarnej iniciatívy

V súvislosti s daňou z emisných kvót, tento návrh nebol navrhnutý vládou SR tak, aby sa o návrhu (ktorým bola navrhnutá daň z emisných kvót) rozhodlo v skrátanom legislatívnom konaní. Daň z emisných kvót bola zavedená až pozmeňujúcim návrhom poslancov, keďže daň z emisných kvót nebola obsiahnutá v návrhu zákona predloženého do Národnej rady Slovenskej republiky. Národná rada Slovenskej republiky sa neuzniesla, že návrh prerokuje v skrátanom legislatívnom konaní. S najväčšou pravdepodobnosťou by ani neboli splnené zákonné podmienky pre prerokovanie takéhoto návrhu v skrátanom legislatívnom konaní. Poslanci Národnej rady Slovenskej republiky preto prijatím Novely uplatnili právo zákonodarnej iniciatívy priznané čl. 87 ods. 1 Ústavy nad rámec úpravy

čl. 87 ods. 1 Ústavy a v rozpore s úpravou čl. 2 ods. 2 Ústavy. V zmysle judikatúry Ústavného súd SR môže byť „nerešpektovanie zákonom ustanovených pravidiel legislatívneho procesu dôvodom, ktorý spôsobí neústavnosť zákona ako celku“.

(ii) Porušenie princípov právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy

Prijatím napadnutých ustanovení uplatnila Národná rada Slovenskej republiky svoju zákonodarnú pôsobnosť spôsobom, ktorý je v rozpore s materiálnym právnym štátom a to z dôvodu prekročenia rámca daného Ústavou, keďže napadnuté ustanovenia závažným spôsobom zasahuje do práv povinných účastníkov schémy obchodovania s emisnými kvótami, ktoré sú chránené Ústavou.

Neurčitost' napadnutých ustanovení

Neoddeliteľnou súčasťou právneho štátu garantovaného čl. 1 ods. 1 Ústavy je princíp právnej istoty. Jeho súčasťou je aj princíp určitosti zákona. Koncepcia dane z emisných kvót je založená na daňovom základe, ktorý sa skladá z (i) násobkov prevedených emisných kvót v jednotlivých kalendárnych mesiacoch a priemernej trhovej ceny emisných kvót za kalendárny mesiac predchádzajúci mesiacu, v ktorom sa uskutočnil ich prevod, a (ii) násobku nespotrebovaných emisných kvót a priemernej trhovej ceny emisných kvót za príslušný kalendárny rok. Obidve časti základu dane ale používajú neurčité termíny, ktoré neumožňujú reálne určenie daňového základu. Vadou neurčitosti sú postihnuté: (i) termín „priemerná trhová cena“, (ii) termín „daňovník“ vo vzťahu k dani z emisných kvót a (iii) termín „zapísané kvóty“.

Obzvlášť závažným problémom je spôsob určenia priemerných (trhových) cien, kde môže Ministerstvo financií SR arbitrárne určiť aká cena sa bude pokladať za priemernú (trhovú) cenu bez toho, aby Zákon o dani z príjmov určil akékoľvek kritéria pre výpočet tejto ceny. V spojitosti so zásadou materiálneho právneho štátu právna úprava daní musí byť jasná, určitá, predvídateľná: čo uvedená delegácia práva určovať fundamentálnu zložku daňového základu na Ministerstvo financií SR bez stanovenia vecných kritérií ako tieto ceny vypočítať nespĺňa. Napadnuté ustanovenia preto zverujú Ministerstvu financií SR právo určiť časť základu dane (priemernú (trhovú) cenu) tým, že sa Ministerstvo financií SR, bez akéhokoľvek regulačného rámca upraveného zákonodarcom, môže rozhodnúť určiť, ktorý trh bude slúžiť ako základ pre výpočet priemernej (trhovej) ceny a aké transakcie z týchto trhov (spoty, forwardy, OTC) a ceny (záverečná/priemerná/vážený/aritmetický priemer)

vstúpia do výpočtu priemernej (trhovej) ceny. Zároveň prichádza potom aj k zásahu do čl. 59 ods. 2 Ústavy, podľa ktorého sa dane a poplatky môžu ukladať zákonom alebo na základe zákona.

Zákaz retroaktivity

Emisné kvóty boli pridelené v minulosti alokačným plánom pre roky 2008 až 2012. V rozpore s princípom zákazu retroaktivity, ktorý zakazuje zákony, ktoré so spätnou účinnosťou pôsobia na uzavreté skutkové stavy, dochádza prostredníctvom napadnutých ustanovení k spätému negatívnemu zásahu do investícií do technológii na zníženie spotreby emisných kvót uskutočnených pred účinnosťou zákona č. 548/2010.

Napadnuté ustanovenia zároveň narušajú princíp zákazu retroaktivity, ako aj právnej istoty, tým, že (i) spätne zdaňujú dodatočnou daňou príjmy z už realizovaných derivátových obchodov, ktoré sa týkajú predaja emisných kvót za roky 2011 a 2012, čím znižujú reálny príjem z transakcie, ktorú povinný účastník schémy obchodovania uzavrel pred účinnosťou zákona č. 548/2010 a ktorú už nemôže ovplyvniť, a to tak, že z dôvodu vysokého zdanenia sa zisková transakcia zmení na stratovú transakciu, a (ii) z dôvodu nedôslednej definície základu dane z emisných kvót, ktorá neberie do úvahy systém registrácie prevodov a odovzdávania emisných kvót, zdaňuje spätne príjem z predaja emisných kvót za roky 2008, 2009 a 2010. Napadnuté ustanovenia tak trestajú tých povinných účastníkov schémy obchodovania, ktorí chcú legitímne predať uspokojené emisné kvóty za predchádzajúce roky obchodovateľného obdobia. Vzhľadom na to, že napadnuté ustanovenia neberú do úvahy súčasný spôsob využívania emisných kvót, prichádza v istých prípadoch k efektívnemu zdaneniu vo výške 99 percent.

Napadnuté ustanovenia majú schopnosť spätne a negatívne zasiahnuť do podmienok, za akých boli nadobudnuté emisné kvóty. Podľa § 9 ods. 2 Zákona o emisných kvótach má Ministerstvo životného prostredia SR povinnosť prideliť emisné kvóty bezodplatne. Spoplatnenie pridelených emisných kvót ale môže nastať z dôvodu, že základ pre výpočet dane z emisných kvót je fiktívny a môže preto prísť k situácii, že daň z emisných kvót presiahne samotné príjmy z ich predaja. Tento dôsledok vyplýva zo skutočnosti, že daň z emisných kvót nie je viazaná na skutočný príjem, ale na „priemernú trhovú cenu“ a uplatní sa aj keď subjekt predá emisie za nižšiu cenu alebo ich nepredá z dôvodu, že nenájde kupujúceho. Ústavný súd SR zaujal vo veciach zákazu retroaktivity jasný postoj,

z ktorého vyplýva, že „S inštitútom právnej istoty v právnom štáte úzko súvisí požiadavka zachovania legálne nadobudnutých práv. Vo všeobecnom vyjadrení to znamená, že nikomu nemožno odňať jeho riadnym spôsobom nadobudnuté práva na základe neskoršie vydaného právneho predpisu.“

Ochrana legitímnych očakávaní

Pridelením emisných kvót na roky 2008 až 2012 nadobudli povinní účastníci schémy obchodovania legitímne očakávania na základe ktorých plánovali svoju obchodno-ekonomickú politiku, investície do technológií ako aj cenovú politiku vo vzťahu k zákazníkovi. Ústavný súd SR chráni legitímne očakávania vo svojej judikatúre, kde konštatuje, že „účelom tohto princípu je ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali.“ Zavedenie dane z emisných kvót zároveň predstavuje náhlu zmenu pravidiel, na ktoré sa povinní účastníci schémy obchodovania spoliehali. Navyše zákonodarca žiadnym spôsobom nezohľadnil odlišné postavenie povinných účastníkov schémy obchodovania, ktoré vyplývalo z podmienok, za akých boli pridelené emisné kvóty pred účinnosťou zákona 548/2010.

Porušenie princípu generality právnej normy

Keďže cieľom, účelom a aj konečným dôsledkom napadnutých ustanovení Zákona o dani z príjmov je zmena, prípadne čiastočné odňatie individuálnych práv a povinností priznaných individuálnym rozhodnutím konkrétnym adresátom (povinným účastníkom schémy obchodovania určených v národnom alokačnom pláne na roky 2008 - 2012), nemožno v prípade napadnutých ustanovení hovoriť z pohľadu ich obsahu o normatívnom právnom akte. Tá časť napadnutých ustanovení, ktorých zámerom a presadeným dôsledkom je zmena/odňatie konkrétnych práv konkrétne určeným daňovníkom dane z emisných kvót, je preto rozhodnutím, aktom aplikácie práva. Napadnuté ustanovenia sú teda zákonom len formálne, materiálne majú povahu rozhodnutia orgánu verejnej správy (resp. vydaným v kompetencii, ústavne patriacej orgánom verejnej správy). Sú teda individuálnym správnym aktom, hoci vydaným zákonodarným zborom.

(iii) Porušenie čl. 20 ods. 1 Ústavy garantujúceho právo na vlastníctvo k majetku a čl. 20 ods. 4 Ústavy upravujúceho podmienku núteného obmedzenia vlastníckeho práva

Napadnuté ustanovenia zasahujú do vlastníckeho práva vo vzťahu k súčasným a budúcim príjmom z predaja emisných kvót (legitímne očakávania), do hodnoty technologických investícií ako aj hodnoty obchodných podielov v spoločnostiach povinných účastníkov schémy obchodovania. Zásah do práva vlastníť majetok môže byť legitímny len tam, kde existuje verejný (resp. všeobecný) záujem na takom zásahu. Zákonodarca nijakým spôsobom, ani okrajovo, neodôvodnil nezvyčajne vysokú sadzbu základu dane ani zavedenie samotnej dane z emisných kvót. Prijaté opatrenie v podobe 80 % zdanenia emisných kvót predstavuje taký zásah do práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy, ktorý je tiež v rozpore so zásadou proporcionality a má až konfiškačné dôsledky vo vzťahu k niektorým povinným účastníkom schémy obchodovania. Zároveň sú napadnuté ustanovenia v rozpore aj s čl. 13 ods. 4 Ústavy, ktorý umožňuje obmedziť základné práva a slobody len v súlade s legitímnym cieľom vo verejnom záujme.

(iv) Porušenie čl. 35 ods. 1 Ústavy garantujúceho právo podnikat'

Podstatou práva na podnikanie je možnosť tvorby zisku, takže cenová regulácia, ktorá dostatočne nezohľadňuje právo kalkulovať ceny tak, aby zahrňovali aj prípadný zisk, je v rozpore s čl. 13 ods. 4 Ústavy. Ak je v rozpore s podstatou práva podnikat' určitá nešetrná cenová regulácia, tým skôr je v rozpore samotné zbavenie podnikateľa väčšiny dosiahnutých príjmov v podobe 80% zdanenia. Právnické subjekty majú zároveň právo na to, aby zmeny legislatívneho rámca, ktoré majú priamy vplyv na ich hospodársku činnosť, rešpektovali princíp legitímnych očakávaní (t. j. boli rozumne predvídateľné) a boli proporcionálne k sledovanému cieľu zákonodarcu.

(v) Porušenie čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy garantujúceho právo na súdnu a inú právnu ochranu

Národná rada Slovenskej republiky porušila právo daňovníkov dane z emisných kvót na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v článku 46 ods. 1 a 2 Ústavy tým, že v rozpore so svojou ústavne danou kompetenciou prijala individuálne rozhodnutie, ktorým svojvoľne zmenila/odňala niektoré práva a povinnosti, ktoré im vyplývali z národného alokačného plánu na roky 2008 - 2012. V dôsledku toho, že tak urobila vo forme právneho predpisu, odňala daňovníkom dane z emisných kvót aj možnosť sa ústavne konformným spôsobom domáhať svojich práv na nestrannom a nezávislom súde alebo inom orgáne, keďže

všeobecné súdy ani iné orgány nedisponujú právomocou na preskúmavanie zákonov, a to ani v prípade, že tieto sú svojim obsahom a dôsledkami individuálnymi právnymi aktmi.

(vi) Porušenie čl. 55 ods. 2 Ústavy garantujúceho ochranu a podporu hospodárskej súťaže

Odhladnuc od skutočnosti, že Národná rada Slovenskej republiky prijatím zákona č. 548/2010 sledovala predovšetkým fiškálne ciele, upravila rámcovo aj obmedzenia hospodárskej súťaže na trhu s emisnými kvótami. Namiesto explicitnej úpravy týchto obmedzení v zákone však splnomocnila Ministerstvo financií SR, aby prijalo konkretizáciu tohto obmedzenia vo forme podzákonných predpisov. Takýto postup Národnej rady Slovenskej republiky je v rozpore s čl. 55 ods. 2 Ústavy, ktorý požaduje, aby obmedzenia hospodárskej súťaže boli prijímané výlučne vo forme zákonov. Tento výklad je potvrdený konštantnou judikatúrou Ústavného súdu SR, podľa ktorej „Slovenská republika ustanovením čl. 55 ods. 2 ústavy prijíma záväzok vytvoriť rovnaké právne podmienky na ochranu a podporu hospodárskej súťaže. Článkom 55 ods. 2 ústavy sa určenie týchto podmienok odkazuje na zákon bez toho, aby ústava zákonodarnému orgánu dovolila splnomocniť orgány výkonnej moci na ďalšie obmedzenia hospodárskej súťaže.“

B. Rozpor s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Napadnuté ustanovenia porušujú práva na ochranu majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V zmysle judikatúry ESĽP musí zásah do práva k majetku spĺňať nasledovné požiadavky - (i) musí slúžiť legitímnemu cieľu vo verejnom alebo všeobecnom záujme, (ii) musí byť primeraný, (iii) musí byť v súlade s princípmi právnej istoty a (iv) musí byť kompenzovaný poskytnutím primeranej náhrady. Vzhľadom na to, že výpočet daňového základu pre daň z emisných kvót je diskriminačný a disproporčný už vo svojom základnom vzorci, ktorý určuje jednotlivé čiastkové základy dane, nieje možné pokladať napadnuté ustanovenia za daňovú legislatívu, ktorá by obstála vo svetle judikatúry ESĽP.

C. Porušenie práva EU

Podľa článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, „Smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom“ Niektoré napadnuté ustanovenia sú v rozpore s článkami 28, 30 (zákaz poplatkov, ktoré majú účinok podobný

clu) a 49 (sloboda usadzovania sa) Zmluvy o fungovaní Európskej únie a znemožňujú dosiahnutie základných cieľov smernice 2003/87/ES, ktorou sa ustanovuje schéma obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov, v znení neskorších predpisov, a sú vo výslovnom rozpore s niektorými jej ustanoveniami. Ide najmä o (i) nesúlad s cieľom zníženia emisií prostredníctvom zlepšenia technológií, (ii) nesúlad s cieľom zachovania integrity vnútorného trhu a zachovania podmienok hospodárskej súťaže, (iii) nesúlad s cieľom zachovania finančne a ekonomicky výhodných podmienok znižovania emisií, (iv) rozpor s požiadavkou, že emisné kvóty sa majú prideľovať zadarmo, a (v) nesúlad s cieľom vytvorenia systému obchodovania s emisnými kvótami. Vzhľadom na to, že podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky“ je nevyhnutné, aby Ústavný súd SR zabezpečil súlad národnej legislatívy so Zmluvou o fungovaní Európskej únie a so základnými cieľmi smernice 2003/87/ES.

D. Porušenie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich zo zmlúv o ochrane investícií

Podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy, „Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky“ Slovenská republika je zmluvnou stranou mnohých medzinárodných zmlúv o ochrane investícií, ktoré sa vzťahujú na zahraničných investorov, ktorí investovali do povinných účastníkov schémy obchodovania, ktorí sú dotknutí daňou z emisných kvót. Prijatím napadnutých ustanovení porušila Slovenská republika záväzok - (i) zabezpečenia kritérií spravodlivého a rovnoprávneho zaobchádzania, keďže prišlo k zmareniu legitímnych očakávaní zahraničných investorov, (ii) zabezpečenia ochrany investícií zahraničných investorov pred svojvoľným zásahom Slovenskej republiky a (iii) zdržať sa opatrenia s účinkami vyvlastnenia zahraničných investícií. Ústavný súd SR by mal zabezpečiť ochranu práv vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. ...»

5. Navrhovatelia k svojmu doplňujúcemu podaniu z 23. mája 2011, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 24. mája 2011, priložili list občianskeho združenia K., poukázali na „právnú argumentáciu uvádzanú v liste“ a navrhujú, „aby na ňu Ústavný súd Slovenskej

republiky prihliadol v konaní, a to pri posúdení dôvodnosti návrhu na predbežné pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení, ako aj pri rozhodnutí vo veci samej“.

6. V podaní z 11. júla 2011, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 13. júla 2011, skupina 37 poslancov doplnila svoj návrh o právnu argumentáciu a dodala, že „Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky... vydalo dňa 14. júna 2011 dve vyhlášky, ktorými bližšie upravilo spôsob určenia časti základu dane z emisných kvót a preddavkov na daň z emisných kvót ako aj evidencie emisných kvót:

- vyhláška č. 177/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje spôsob vykázania a výpočtu úspory emisií skleníkových plynov..., a

- vyhláška č. 178/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vedení a rozsahu evidencie na účely dane z emisných kvót...

Vzhľadom na predmet úpravy Vyhlášok nemá ich prijatie dopad na právnu argumentáciu uvedenú v Podaní a neodstraňuje ústavnoprávne nedostatky napadnutých ustanovení dane z emisných kvót.“

7. Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sa skupina 37 poslancov napokon domáha prijatia predmetného návrhu na ďalšie konanie a následne navrhuje, aby ústavný súd po meritórnom prerokovaní tohto návrhu nálezom takto rozhodol:

„Ustanovenia § 51b zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení zákona č. 548/2010 Z. z. a zákona č. 129/2011 Z. z. nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 55 ods. 2, čl. 59 ods. 2 a čl. 87 ods. 1 Ústavy, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 2 ods. 3, čl. 28, čl. 30, čl. 49 a čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.“

8. Skupina 37 poslancov súčasne navrhuje, aby ústavný súd pozastavil účinnosť § 51b zákona o dani z príjmov, pričom svoj návrh odôvodňuje takto:

«Podľa čl. 125 ods. 2 Ústavy ak ústavný súd prijme návrh na konanie podľa ods. 1, môže pozastaviť účinnosť napadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok. Z uvedeného

ustanovenia vyplýva, že Ústavný súd SR v konaní o súlade všeobecne záväzných právnych predpisov môže pozastaviť účinnosť:

- (i) celého napadnutého právneho predpisu,
- (ii) časti napadnutého právneho predpisu,
- (iii) niektorého ustanovenia napadnutého právneho predpisu.

Podmienkou je, že ďalšie uplatňovanie napadnutej právnej úpravy:

- (i) môže ohroziť základné práva a slobody,
- (ii) hrozí značná hospodárska škoda, alebo
- (iii) hrozí iný vážny nenapraviteľný následok.

Na uplatnenie článku 125 ods. 2 Ústavy je teda postačujúce ohrozenie ústavou chránenej hodnoty, pričom podmienka nie je upravená kumulatívne, takže postačí jeden z vyššie uvedených dôvodov, aby sa rozhodlo o pozastavení účinnosti napadnutej právnej normy. Rozhodnutie o pozastavení účinnosti ustanovenia zákona v zmysle čl. 125 ods. 2 Ústavy je procesným rozhodnutím a nie rozhodovaním o návrhu vo veci samej (napr. sp. zn. PL. ÚS 22/06 zo dňa 5. decembra 2006, sp. zn. PL. ÚS 3/03 zo dňa 23. januára 2003).

Z ustanovenia § 38 ods. 2 Zákona o organizácii Ústavného súdu, návrh na pozastavenie účinnosti musí obsahovať konkretizáciu a spôsob ohrozenia základných práv alebo slobôd alebo skutočnosti, ktoré preukazujú, že hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok, pričom Ústavný súd SR rozhodne o takomto návrhu bez zbytočného odkladu.

Z rozsiahlej judikatúry Ústavného súdu SR (sp. zn. PL. ÚS 1/02 zo dňa 10. januára 2002, sp. zn. PL. ÚS 29/05 zo dňa 6. októbra 2005, sp. zn. PL. ÚS 26/06 zo dňa 6. decembra 2006, sp. zn. PL. ÚS 22/06 zo dňa 5. decembra 2006, sp. zn. PL. ÚS 18/06 zo dňa 18. októbra 2006, sp. zn. PL. ÚS 4/02 zo dňa 24. januára 2002) vyplýva aj právny záver, že relevantným kritériom pre rozhodnutie o pozastavení účinnosti právnej úpravy je skutočnosť, že nemožno rozumne vylúčiť pochybnosť o súlade označeného ustanovenia predpisu nižšej právnej sily s Ústavou, resp. s medzinárodnoprávnou úpravou ľudských práv a základných slobôd.

Je teda zrejmé, že právna úprava, o súlade ktorej s medzinárodnoprávnou a ústavnou úpravou existuje pochybnosť, možnosť ohrozenia základných práv a slobôd nevyklučuje.

(i) Ohrozenie základných práv a slobôd

Daň z emisných kvôt ohrozuje základné práva a slobody upravené v čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy, existuje preto opodstatnená pochybnosť o jej súlade s Ústavou.

V zmysle zdôvodnenia uvedeného v návrhu v samotnej veci, je dôvodom na pozastavenie účinnosti vyššie uvedených ustanovení Zákona o dani z príjmov rozpor Dane z emisných kvôt:

- so zákazom diskriminácie na základe neodôvodneného zaťaženia jednej skupiny daňovníkov (čl. 12 ods. 2 Ústavy);

- so základným ústavným princípom, že právny štát ukladá dane (daňové povinnosti) zákonom a len podrobnosti (vymedzenia týchto povinnosti) prenecháva podzákonnej regulácii (čl. 13 ods. 1 písm. a) v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy);

- s princípom proporcionality obmedzenia základných práv a slobôd na základe ktorého je možné zasiahnuť do základných práv len v prípade minimalizácie zásahu (čl. 13 ods. 4 Ústavy);

- s ochranou majetku, keďže závažným spôsobom zasahuje do práva na majetok povinných účastníkov schémy obchodovania. Dôvodom je, že napadnuté ustanovenia ukladajú povinnosť povinným účastníkom schémy obchodovania platiť polročné preddavky na Daň z emisných kvôt na rok 2011, a to preddavky vo výške jednej polovice Dane z emisných kvôt v lehote do 30. júna 2011 a preddavky vo výške (druhej) polovice Dane z emisných kvôt do 31. decembra 2011 (termíny 30. jún 2012 a 31. december 2012 platia vo vzťahu k Dani z emisných kvôt za rok 2012), ako aj platba samotnej Dane z emisných kvôt.

Prijaté opatrenie v podobe 80 % daňovej sadzby pre účely platenia preddavkov na Daň z emisných kvôt má navyše konfiškačné dôsledky.

Vzhľadom na to, že povinnosť zaplatiť preddavky na Daň z emisných kvôt nastane o niekoľko týždňov a povinní účastníci schémy obchodovania si už pred dňom splatnosti musia na tento účel zabezpečiť dostatočné množstvo finančných zdrojov, nie je možné čakať na rozhodnutie Ústavného súdu SR v merite veci, ale je potrebné odložiť účinnosť vybraných ustanovení Zákona o dani z príjmov. V opačnom prípade hrozí vážny a

nenapraviteľný zásah do práva vlastníť majetok v zmysle čl. 20 Ústavy ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru.

- s podmienkami, za ktorých je možné podnikat'. Platenie preddavkov, ako aj samotnej Dane z emisných kvót predstavuje závažné ekonomické zásahy do rozpočtu povinných účastníkov schémy obchodovania, ako aj do podmienok za akých realizovali svoje podnikateľské aktivity (čl. 35 Ústavy).

Berúc do úvahy ekonomickú situáciu povinných účastníkov schémy obchodovania v pokrízovom/krízovom období, môže povinnosť platiť Daň z emisných kvót spôsobiť, že mnohé spoločnosti, ktoré sú v horšej hospodárskej situácii, sa môžu dostať z vyrovnanej bilancie do straty a s tým súvisiacich problémov s udržaním výroby, zamestnanosti, ako aj do situácie straty schopnosti splácať úvery. Prípadne spoločnostiam, ktoré sú v strate, sa môžu dostať do konkurzu alebo reštrukturalizácie. Reálne tak hrozí, že zákonodarca prijatím napadnutých ustanovení nielen protiústavným spôsobom zasiahol do majetku povinných účastníkov schémy obchodovania, ale svojim zásahom spôsobil takú náhlu negatívnu zmenu legislatívneho prostredia, ktorá je spôsobilá ukončiť podnikanie niektorých povinných účastníkov schémy obchodovania.

Z vyššie uvedených skutkových i právnych okolností vyplýva, že vyššie označené napadnuté ustanovenia Zákona o dani z príjmov predstavujú ohrozenie základných práv a slobôd povinných účastníkov schémy obchodovania z dôvodu rozporu s Ústavou a s medzinárodnoprávnou úpravou ľudských práv a základných slobôd.

(ii) Hrozba značnej hospodárskej škody, ako aj iného vážneho nenapraviteľného následku

Pri každom povinnom účastníkovi schémy obchodovania môže nastať situácia, že spoločnosť nepredá nespotrebované emisné kvóty zapísané za roky 2011 a 2012 a to z dôvodu nízkej trhovej ceny emisných kvót. Spoločnostiam sa v takom prípade oplatí nespotrebované (ušetrené) emisné kvóty presunúť do ďalšieho obchodovateľného obdobia. Dôsledkom legitímneho zhodnotenia trhovej situácie ale bude povinnosť spoločností platiť daň z nepredaných nespotrebovaných emisných kvót a to bez toho, aby mala akýkoľvek príjem z takéhoto vlastníctva emisných kvót. Spoločnosti preto de-facto utrpia stratu z dôvodu platenia Dane z emisných kvót.

Platenie preddavkov, ako aj Dane z emisných kvót v prípade predaných, ako aj nepredaných nespotrebovaných emisných kvót môže pre mnohých z povinných účastníkov schémy obchodovania znamenať stratu vlastných voľných zdrojov, ktoré mali použiť na úhradu investičných alebo bežných prevádzkových nákladov spoločnosti (vrátane splátok úverov, kde môže prísť v prípade nesplácania k výkonu záložného práva až k exekúciám voči spoločnostiam, čo môže mať za následok likvidáciu spoločností), prípadne budú spoločnosti donútené zabezpečiť si úver na zaplatenie preddavkov na Daň z emisných kvót. Mnohým povinným účastníkom schémy obchodovania preto hrozí značná hospodárska škoda (v podobe zvýšených nákladov pre spoločnosti, sankcií zo strany veriteľov spoločnosti ako aj straty obchodných príležitostí, ktoré sa nebudú môcť realizovať z dôvodu výpadkov príjmov) a iné vážne nenapraviteľné následky (v podobe prepúšťania zamestnancov či ukončenia výroby).

Z vyššie uvedených dôvodov sú preto splnené všetky Ústavou a zákonom stanovené kritériá na rozhodnutie o pozastavení účinnosti vyššie uvedených napadnutých ustanovení v zmysle článku 125 ods. 2 Ústavy a ust. § 38 ods. 2 Zákona o organizácii Ústavného súdu.

Súčasne navrhovatelia žiadajú v súlade s ust. § 26 Zákona o organizácii Ústavného súdu, aby Ústavný súd SR prerokoval návrh na vyslovenie nesúlady, ako aj návrh na pozastavenie účinnosti prednostne a neriadil sa poradím, v akom mu bol návrh predložený, vzhľadom na to, že vec ktorej sa predmetný návrh týka je mimoriadne naliehavá s ohľadom na vážnosť porušenia princípov právneho štátu, a vzhľadom na vážnosť a intenzitu neoprávnených zásahov do základných práv a slobôd.»

II.

1. Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou...

Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až e) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily..., môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd návrh navrhovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a dospel k záveru, že návrh skupiny 37 poslancov obsahuje všetky náležitosti uvedené v § 20 a § 37 zákona o ústavnom súde a spĺňa procesné podmienky, za splnenia ktorých ústavný súd môže vec prerokovať a o nej rozhodnúť.

Na základe uvedeného ústavný súd v zmysle § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia v bode 1.

2. Podľa čl. 125 ods. 2 ústavy a v nadväznosti na to podľa § 38 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prijme návrh na ďalšie konanie, môže pozastaviť účinnosť napadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok.

Sudca spravodajca predložil návrh na hlasovanie týkajúci sa nepozastavenia/pozastavenia účinnosti napadnutého ustanovenia zákona v dvoch alternatívach, pričom z ostatných prítomných členov pléna nikto nenavrhol, aby sa o niektorej z nich hlasovalo pred návrhom sudcu spravodajcu. V nadväznosti na to sudca spravodajca s prihliadnutím na priebeh diskusie predniesol takýto návrh na hlasovanie (v predlohe označený ako druhá alternatíva): „Pozastavuje účinnosť § 51b zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení zákona č. 548/2010 Z. z. a zákona č. 129/2011 Z. z.“

Podľa čl. 131 ods. 1 druhej vety ústavy plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov.

Podľa čl. 131 ods. 1 tretej vety ústavy ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

Návrh navrhovateľov na pozastavenie účinnosti § 51b zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení zákona č. 548/2010 Z. z. a zákona č. 129/2011 Z. z. v hlasovaní nepodporila nadpolovičná väčšina všetkých sudcov ústavného súdu (čl. 131 ods. 1 druhá veta ústavy), t. j. návrh bol zamietnutý (čl. 131 ods. 1 tretia veta ústavy).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd o návrhu skupiny 37 poslancov na pozastavenie účinnosti napadnutého ustanovenia zákona tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

3. Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa k tomuto rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudcu Milana Ľalíka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2011